

HE 37/2019 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lentoliikenteen valvontamaksusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lentoliikenteen valvontamaksusta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että jokaiseen edellisenä kalenterivuonna lentoasemalta kaupallisessa ilmakuljetuksessa olevalla ilma-aluksella lähteneeseen, vähintään kaksivuotiaaseen matkustajaan kohdistuvan lentoliikenteen valvontamaksun määrää laskettaisiin 1,00 eurosta 0,90 euroon.

Esitys liittyy valtion vuoden 2020 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2020 alusta.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

Lentoliikenteen valvontamaksusta annetun lain (1249/2005) 4 §:n nojalla lentoliikenteen valvontamaksun määrä on lentoasemakohtaisesti 1,00 euroa jokaiselta edellisestä kalenterivuonna lentoasemalta kaupallisessa ilmakuljetuksessa olevalla ilma-aluksella lähteneeltä, vähintään kaksivuotiaalta matkustajalta. Maksu peritään vain 20 000 euroa ylittävältä osalta. Kyseisen lain mukaan maksuvelvollinen on lentoaseman pitäjä.

Lentoliikenteen valvontamaksua kannetaan valtiolle lentoturvallisuuden valvontaa ja ilmailun julkisia hallintotehtäviä varten. Valvontamaksu on tarkoitettu sellaisten ilmailuviranomaisen tehtävien rahoittamiseen, joita ei rahoiteta valtion talousarviosta ja joita ei voi maksuperustelain perusteella rahoittaa suoritemaksuilla. Tällaisia tehtäviä olisivat muun muassa siviili-ilmailun kansainvälisten sopimusten täytäntöönpano ja soveltaminen sekä sellaiset liikenneoikeuksien käyttämiseen liittyvät luvat, joista kansainvälisen käytännön mukaan ei peritä maksuja. Lentoliikenteen valvontamaksu on asetettu soveltaen periaatetta, jonka mukaan lentoliikenteeltä voidaan periä lentoliikenteen valvontaan ja hallintoon liittyvät kustannukset. Lentoliikenteen valvontamaksu on veronluonteinen ja sen kantamisesta ja valvonnasta huolehtii ilmailuviranomainen, Liikenne- ja viestintävirasto.

Tavoitteena on ollut, että maksutulot kattaisivat valvontatoiminnan menot. Lentoliikenteen matkustajamäärät ovat olleet voimakkaassa kasvussa viime vuodet. Vuonna 2018 matkustajamäärät Finavian kentillä olivat 10,1 prosenttia edellisvuotta suuremmat. Vuonna 2017 matkustajamäärät Finavian kentillä olivat 9,3 prosenttia edellisvuotta suuremmat. Vuonna 2016 kasvua edelliseen vuoteen verrattuna kertyi 3,6 prosenttia.

Liikenne- ja viestintäviraston lentoliikenteen valvontamaksua vastaavat kustannukset ovat olleet viime vuosina noin 10,5–11,5 miljoonaa euroa. Kun tuotto on kasvanut, on kustannusvastaavuus noussut korkeaksi ollen 123 prosenttia vuonna 2018, 106 prosenttia vuonna 2017 ja 111 prosenttia vuonna 2016. Liikenne – ja viestintäviraston ennusteiden mukaan lentoliikenteen valvontamaksua vastaavat kustannukset olisivat jatkossa noin 12 miljoonaa euroa vuodessa.

Jos huomioon otetaan ennustettu matkustajamäärän kasvu vuodelle 2019 (5 prosenttia), kustannusvastaavuus olisi esitetyllä maksutasolla Liikenne- ja viestintäviraston ennusteiden mukaan 98 prosenttia vuonna 2020. Maksutasoa tulisi kuitenkin arvioida uudelleen tulevinakin vuosina kustannus- ja matkustajamääräkehityksen mukaisesti.

Edellä mainituin perustein lentoliikenteen valvontamaksusta annetun lain 4 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että lentoliikenteen valvontamaksun määrä olisi lentoasemakohtaisesti 0,90 euroa jokaiselta lentoasemalta kaupallisessa ilmakuljetuksessa olevalla ilma-aluksella lähteneeltä, vähintään kaksivuotiaalta matkustajalta.

2 Esityksen vaikutukset

Maksusta kertyvät valtion tulot vähentyisivät noin 11,8 miljoonaan euroon kun ne nykyisellä maksutasolla ja ennakoituilla matkustajamäärillä olisivat noin 13,1 miljoonaa euroa, joten vähennyistä olisi 1,3 miljoonaa euroa. Tulot kertyvät valtion talousarvioon momentille 11.19.05 ja ne on otettu huomioon vuoden 2020 valtion talousarviesityksessä. Valvontatehtävistä aiheutuvat menot suoritetaan momentilta 31.20.01, jonka mitoituksessa on huomioitu kyseisiä menoja 11,8 miljoonaa euroa.

Lentoasemanpitäjä maksaa lentoliikenteen valvontamaksun. Lentoaseman pitäjä voi ratkaista, siirtääkö maksun 10 sentin alennuksen matkustajilta lentoyhtiöiden kautta perittäviin asiakasmaksuihin.

Lentoliikenteen valvontamaksun alentamisella ei olisi vaikutuksia pienten lentokenttien toimintaan, koska maksu peritään vain 20 000 euroa ylittävältä osalta. Koska esityksessä on kyse maksutason alentamisesta, voidaan esityksen katsoa lähtökohdin parantavan myös pienempien lentokenttien toimintaedellytyksiä kustannusten laskiessa tältä osin.

Matkustajan näkökulmasta muutos lentoliikenteen valvontamaksun määrässä ei ole olennaisesti ratkaiseva tekijä matkustamiseen liittyvässä päätöksenteossa, minkä vuoksi esityksellä ei olisi vaikutusta lentomatkustamisen houkuttelevuuden suhteen, vaikka lentoaseman pitäjä siirtäisi maksun alennuksen matkustajilta lentoyhtiöiden kautta perittäviin asiakasmaksuihin.

3 Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä Liikenne- ja viestintäviraston kanssa. Esitys oli lausuntokierroksella 8.8.-6.9.2019. Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot seuraavilta tahoilta: Liikenteen turvallisuusvirasto, Finavia Oyj, Finnair Oyj, Nordic Regional Airlines Oy (Norra), Board of Airline Representatives in Finland (Barif), Kuluttajaliitto sekä Keskuskauppakamari. Mahdollisuus antaa lausunto oli myös muilla tahoilla, joilta lausuntoa ei nimenomaisesti pyydetty. Lausuntopyyntö julkaistiin lausuntopalvelu.fi:ssä.

Lausunto saatiin Finavia Oyj:ltä, Finnair Oyj:ltä, Liikenne- ja viestintävirastolta, valtiovarainministeriöltä, puolustusministeriöltä, Keskuskauppakamarilta ja Kuluttajaliitolta. Finnair Oyj ja Keskuskauppakamari pitivät esitystä perusteltuna tilanteessa, jossa Suomen lentokenttien matkustajamäärien kasvusta johtuen myös lentoliikenteen valvontamaksuista saatava tuotto on kasvanut. Myös Liikenne- ja viestintävirasto kannatti esitystä ja totesi lausunnossaan, että mikäli kustannusten tai matkustajamäärien kehitys sitä edellyttää, on maksutasoa tulevinakin vuosina arvioitava uudelleen. Finavia Oyj:llä, Puolustusministeriöllä ja kuluttajaliitolla ei ollut asiassa lausuttavaa. Valtiovarainministeriö totesi lausunnossaan, että esitys vastaa vuoden 2020 talousarvioesitystä eikä heillä ole esitykseen huomautettavaa.

4 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2020 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

5 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

lentoliikenteen valvontamaksusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lentoliikenteen valvontamaksusta annetun lain (1249/2005) 4 §, sellaisena kuin se on laissa 901/2018, seuraavasti:

4 §

Lentoliikenteen valvontamaksun määrä ja perusteet

Lentoliikenteen valvontamaksun määrä on lentoasemakohtaisesti 0,90 euroa jokaiselta edellisellä kalenterivuonna lentoasemalta kaupallisessa ilmakuljetuksessa olevalla ilma-aluksella lähteneeltä, vähintään kaksivuotiaalta matkustajalta. Maksu peritään vain 20 000 euroa ylittävältä osalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Helsingissä 7 päivänä lokakuuta 2019

Pääministeri

Antti Rinne

Liikenne- ja viestintäministeri Sanna Marin

Laki

lentoliikenteen valvontamaksusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lentoliikenteen valvontamaksusta annetun lain (1249/2005) 4 §, sellaisena kuin se on laissa 901/2018, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Lentoliikenteen valvontamaksun määrä ja perusteet

Lentoliikenteen valvontamaksun määrä ja perusteet

Lentoliikenteen valvontamaksun määrä on lentoasemakohtaisesti *1,00* euroa jokaiselta edellisellä kalenterivuonna lentoasemalta kaupallisessa ilmakuljetuksessa olevalla ilma-aluksella lähteneeltä, vähintään kaksi-vuotiaalta matkustajalta. Maksu peritään vain 20 000 euroa ylittävältä osalta.

Lentoliikenteen valvontamaksun määrä on lentoasemakohtaisesti *0,90* euroa jokaiselta edellisellä kalenterivuonna lentoasemalta kaupallisessa ilmakuljetuksessa olevalla ilma-aluksella lähteneeltä, vähintään kaksi-vuotiaalta matkustajalta. Maksu peritään vain 20 000 euroa ylittävältä osalta.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20*
